נה: הוציאו לו פרק חמישי יומא

עין משפט נר מצוה

מה א מיי׳ פ״ב מה״מ׳ מה״מ הלכה כ:
מו ב מיי׳ פ״ד מהלכות מעשי׳ מקדשין הלכה יד:

רבינו חננאל

יאקשינן ונ״כתוב עליידהו האי דחובה דהאי דנדבה. ופרקינן לר׳ יהודה לית ליה כתיבה בכלים שבמקדש. ודייקינן ממתניתין דקתני לא היה שם אלא כן אחד כדי שיהא נוטל אחד ומניח אחד, אבל אינו עושה שניהם שמא יתחלפו לו. ואמרינן ריכתוב מזרק באחד פר ובאחד שעיר. אלא ש״מ דלית ליה לר׳ יהודה כתיבה. איני דלית ליה, והתנן בשקלים פ״ו שלש עשר שופרות. פירוש אילו השופרות תיבות הן שמניחין בהן מעות. ושלשה נשר היו במקדש והיה כתוב עליהן תקלין חדתין כו׳ עד דברי ר׳ יהודה. הא אית ליה כתיבה. ופרקינן לאו משום דחייש ר׳ יהודה לתערובת חובה בנדבה, ד[לא חייש משום תערובת בחטאת, [אלא] גזירה שמא מתו בעליה, דכתיבה כי האי גוונא לא מהניא ולא מידי. ואקשינן וכי גזרינן כי האי גוונא והתנן בסמ״ נ״טין פ״ג השולח השאטו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים. הנה לא חיישינן. ופרקינן משום תערובת חטאת דוראי מתו בעליה. ואקשינן ולישקול ״ זוזי מן השופר וישליכם בנהר ויאמר אילו הן המעות שמתו בעליהן והשאר יקרבו. דתנינן ר׳ יהודה לית ליה גזירה. כלומר, מי יגרר לנו שאותן ד׳ זוזי שלקח ״השליכם בנהר שהן בעצמן היו לאותו האיש המת, שמא אותן שהשליך מעות של אחרים היו ומעות של מת בשופר נשארו. ואמרינן מנא לן דלית ליה לר׳ יהודה גזירה. אילימא מדתנן הלוקח יין מן הכותים אומר שני לוגין וכו׳ כבר פירשנוהו בבמה מקומות

תוס׳ ישנים

דינין הן תורין. שהמתנדב נני יונה וכבשי תורין לו יצא ידי חובתו אי אפשר הכלכן אעיים שהוא נדבה ושולות נ״ך מתיבה לרבי יהודה: יגדולי עולה הן בני יונה. דגון פליגי על ר׳ יהודה בשקלים (דף ט.) ואמרי דקינן הם תוכה אחד לעולה ואחד לחטאת ונחלי עולה הן טולן עולות נדבה ולרבי יהודה אמי שפיר נמה הן כותבין כאלן קינן ונלן נחלי עולה דקינן חשמש ליה אחד לעולה ואחד לחטאת אבל לר׳ יהודה לאות ליה טולן עולות תיבה לחה לא היו כותבין כאלן נחלי עולה. ריב״ש. ונס ש״ע לחה לא היו שופרות לקרני נדבה של תיבה כמו לגל בני יונה בין שמתנדב מין זה הכבשי זה לא יצא כדאמרינן בפרק קמא דחולין. ה״ר אלחנן: ודהב לו לכפורים. פירש״י כתו כפורי הכ שלשים ריב״ש ב (גרס לכפורת והיינו) ריקוע פחים לפני לנית קדשי הקדשים ולכפורת הייט לנית הכפורת כמו אחריו בית הכפורת ואומר רבי דהכי

קינין הן תורין. שהמתנדב תורין מביא ונותן בשופר שכתוב עליו קינון והמתנדב בני יונה נותן מעות לתוך שופר שכתוב בו גוחלי עולה: **והתנן** השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת **שהוא** קיים. תימה לי והאמר התם בפרק כל הגט (גיטין דף מח.) בגמ׳ לא שנו אלא שלא הגיע לגבורות אבל הגיע לגבורות לא ואם כן נימא דמשום דילמא איכא זב וחכה ומצורע ומטמא מקדש ושמיעת קול וביטוי שפתים שהגיעו לגבורות דחיישינן כהו שמא יאות אחד מהם וי״ל דאיכא סברא דליסוס כולי האי דלא שכיחא הוא אי נמי יש לומר דהא דקאמר התם אבל הגיע לגבורות לא ה״מ במביא גט משום חומר דאשת איש אבל בשולח חטאתו אין חילוק בין הגיע ללא הגיע ומדע דאמתני׳ דהמביא גט קאמר לה התם ולא אמתניתין דהשולח חטאתו: **אלא** בחטאת שמתו בעליה ודאי. תימה מאי טעמא הדר ביה לימא לעולה טעמא דלמא יאות אחד מהן והא דתנן מקריבין אותן בחזקת שהוא קיים הא אמר התם שמא מת לא חיישינן שמא יאות חיישינן דהא דחזיג דחיים רבי יהודה לנבקיעת העוד [5] וי״ל כיון דשמא מת לא חיישינן אם כן נעביד שופרות לקיני חוכה וכל שעתא ושעתא ליעבדי לאקרוכי כיון דשמא מת לא חיישינן ולא דמי לההיא דפרק כל הגט (גט זה שם) דהכי זה גיטך קודם למיתתי אסורה לאכול בתרומה מיד משום שמא יאות דהתם כי אמרינן שמא יאות בזאת אסורה לאכול שהרי אמר שעה אחת קודם למיתתו אבל הכא לא הויא חטאת שמתו בעליה אלא לאחר מיתה מיד ממש ואם כן אפילו כי אמר כל שעתא שמא יאות בזו השעה השתא מיהא לא שכיח ושרי לאקרוכי׳: **ונברור** ד׳ זוזי. פירש רש״י משום דאמר פרק קמא דכריתות (דף ת.) ועמדו קינין בי כיום ברבעתים וד׳ זוזי הם דמי החטאת משמע מתוך פי׳ דבעי למימר דשני הפרדים עמדו ברבוע שלם שזהו דינר לורי שהם ח׳ זוזי מדינה נמצא החטאת כד׳ זוזי ובפפ״ב דכריתות (דף י.) אינו משמע כן דקאמר מדהם רחמנא עליה בדלות חד משיתסר בעשירות דבעשירות מייתי כשבה או שעירה בכלב ובדלות ברבעתים בדלי דלות נמי מייתי חד מ״ו דדלות אלמא רבעתים רובע דינר קאמר דהיינו חד מ״ו בכלב והא דנקט הכא ד׳ זוזי לאו דוקא קאמר אלא אורמיה דגמרא הוא למימר הכי וכי האי גוונא איכא בערכין בפרק המקדיש שדהו (דף כט.) גבי הוא גברא דאחרמינהו לעיסיה אתא לקמיה דרב יהודה אמר ליה זל שקול ארבע זוזי אחיל עליהו ושדי בנהרא וכן בפרק כל הנלמים (ע״ז דף מט.) הוא גברא דאלעזרב ליה מביתא דאמרא דאיסורא בחמריה אתא לקמיה דרב חסדא אמר ליה זל שקול ד׳ זוזי ושדי בנהרא: **הלוקח** יין מבין הבותיים. דמיא גרסינן ולא גרסינן דתנן שאינה משנה בשום מקום ובמסכת דמאי פ״ז (משנה ד) יש משנה אחת שלא נשנו בה אלא דברי רבי מאיר קמא ואע״ג דרבי מאיר גזר על יין בפרק קמא דחולין (דף ו.) הכא קודם גזירה אחירי ור׳ יוסי ור׳ שמעון אף על גב דסבירא להו במנחות פרק ר׳ ישמעאל (דף סו.) תורמין משל כותים על של נכרים ומשל נכרים על של כותים דכותים גרי אריות הן מכל מקום כיון דפורשין מע״ז יותר מנכרים וממזיקין בתורה שבכתב גם את אלהיהם אינם עובדים כמו שהיו עושין בנית ראשון משום הכי כשגזרו על סתם יינן של נכרים לא גזרו על של כותים אף על פי שגזרו על פיתן כמו לר״מ קודם שגזר עליהם שהיה יינן מותר במטהר יינו ודוקא נקט מבין הכותים אבל מבין עם הארץ דין אחר יש לו כדקתני נמס׳ דמאי בסיפא דבדמאי לא קתני שני לוגין שאני עתיד להפרש לפי שעמי הארץ לא נחשדו על התרומה כדאיתא בשלהי מסכת סוטה (דף מח.) אף על גב דאתר בפרק שלשה שאכלו (ובכרכות דף מ:) הני כותאי עשורי מעשרי דמעלי דכתב בתוספתא מזהר זהיריי הני מילי כשהם בעצמם אוכלין אבל כשמוכרין לאחרים לא חיישי על לפני עור לא תתן מכשול ואף על פי שאינן חשודים על הגזל עמי הארץ נמי לא חשידי על הגזל ואפילו הכי חשידי על המעשרות דלא חשיב להו גזל לפי שהוא ממון שאין לי תובעין ועוד כל כמה דלא הופרש לא חשיב להו גזל ועוד קתני שאני עתיד להפרש למחר וכולהו לא קתני למחר לפי שבערב שבת אחירי כמו שפירש רש״י וכמו שמוכחת הרישא בסמ״ נ״ט דמאי ובשבת לא מצי להפרש ואע״ג דדמאי נמי אין מפרישין אותו בשבת אלא בספק חשיבה כדתנן פרק במה מדליקין (שבת דף לד.) ובמסכת דמאי (פ״א משנה ד) נמי תנן כי האי גוונא ומייתינן לה פרק במה מדליקין (שבת דף כג.) דהתמי מפרש אותו ערוב ובין השמשות אבל בשבת לא ה״מ היכא דלא קרא סם מבעוד יום אבל ודאי אפילו קרא לו סם מערב שבת אסור להפרישו בשבת

לית ליה כתיבה דתנן רבי יהודה אומר לא היה שם אלא כן אחד בלבד תרי מאי טעמא לא משום דמחלפי ונעביד תרי וליכתוב עליהו הי דפר והי דשעיר אלא לרבי יהודה לית ליה כתיבה מיתיבי [6]אשלש עשרה שופרות היו במקדש והיה כתוב עליהן תקלין חדתין ותקלין עתיקין וקינין וגוחלי עולה ועצים ולבונה וזהב לכפורת וששה לנדבה תקלין חדתין אלו שקלים של כל שנה ושנה תקלין עתיקין מי שלא שקל אשתקד ישקול לשנה הבאה קינין הן תורין גוחלי עולה הן בני יונה וכולן עולות דברי ר׳ יהודה כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא גזירה משום חטאת שמתו בעליה ומי חיישינן והתנן [2]השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים אלא משום חטאת שמתו בעליה ודאי [3]ונברור ארבעה זוזי ונשדי במיא והנך נישתרו רבי יהודה [7]לית ליה ברירה מנא לן אילימא מהא דתנן [8]הלוקח יין מבין הבותיים ערב שבת עם חשכה עומד ואומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה

מביא מעות ונותן לתוך שופר לבונה ולוקחים מהן לבונה ומקטירין אותן נדבה על המזבח החילון זהב לכפורת המתנדב זהב ונותן מעות לתוך שופר ולוקחין מהן זהב לכלי שרת והן המזרקות הקרויין כפורי זהב בעזרה (א) ולבני הימים (א כח): **ששה לנדבה.** לקין המזבח לתת לתוכן מעות שלוקחין מכל הרועות של מותר אשמות וחטאות ששניהן בהן יבעה וימכר ויפלו דמיו לנדבה ובפרק בתרא דתמנחות (דף קז:) שאם שופרות כנגד שאם בני אלות שבכל משמר ומשמר וכל אחד ואחד מכיר את של יומו ואם היה מוצה בטל ביומו שאין אים מביא קרבנות לוקחין בני בית אב מעות שופר שלהן ולוקחין מהן עולות והוא קין המזבח. שמע מינה מיהת דר׳ יהודה אית ליה כתיבה דקתני והיה כתוב עליהן: **גזירה משום חטאת שמתו בעליה.** שמא מת אחד מן הבעלים שנתנו מעות בשופר וכיון דיש בהן חטאות הוה להו מעות חטאת שמתו בעליה והן הולכות ליס המלח ונמצאו מעורבות עם הבשרות ופוסלות אותן והיינו מפני התערובות: **שמתו בעליה ודאי.** שאנו יודעין בו שמת משנתן מעות לשופר ועדיין לא קרבן [1]: **ונברור ארבע** זוזי. דמי החטאת. וזוזי פשיטי קאמר זוזי מדינה שים מ׳ מהן בזוז דינרי זהב דמי פרידה אחת דתנן עמדו קינין בי כיום ברבעתים (כריתות ת.) והרובע הוא חלי דינר לורי שהוא ארבעה זוזי מדינה: **ליה ליה ברירה.** לא סמכינן אברירה למשרי איסורא: **הלוקח יין מבין הבותיים.** קודם שנזרו עליהם ואין לו כלים להפרישו לתוכן תרומות ומעשרות: **הרי הן תרומה.** כתוכו: ומיתל

ומיתל דתרומין משל כותים על גבי נכרים ומשל נכרים על גבי כותים גרי אריות הן מכל מקום כיון דפורשין מע״ז יותר מנכרים וממזיקין בתורה שבכתב גם את אלהיהם אינם עובדים כמו שהיו עושין בנית ראשון משום הכי כשגזרו על סתם יינן של נכרים לא גזרו על של כותים אף על פי שגזרו על פיתן כמו לר״מ קודם שגזר עליהם שהיה יינן מותר במטהר יינו ודוקא נקט מבין הכותים אבל מבין עם הארץ דין אחר יש לו כדקתני נמס׳ דמאי בסיפא דבדמאי לא קתני שני לוגין שאני עתיד להפרש לפי שעמי הארץ לא נחשדו על התרומה כדאיתא בשלהי מסכת סוטה (דף מח.) אף על גב דאתר בפרק שלשה שאכלו (ובכרכות דף מ:) הני כותאי עשורי מעשרי דמעלי דכתב בתוספתא מזהר זהיריי הני מילי כשהם בעצמם אוכלין אבל כשמוכרין לאחרים לא חיישי על לפני עור לא תתן מכשול ואף על פי שאינן חשודים על הגזל עמי הארץ נמי לא חשידי על הגזל ואפילו הכי חשידי על המעשרות דלא חשיב להו גזל לפי שהוא ממון שאין לי תובעין ועוד כל כמה דלא הופרש לא חשיב להו גזל ועוד קתני שאני עתיד להפרש למחר וכולהו לא קתני למחר לפי שבערב שבת אחירי כמו שפירש רש״י וכמו שמוכחת הרישא בסמ״ נ״ט דמאי ובשבת לא מצי להפרש ואע״ג דדמאי נמי אין מפרישין אותו בשבת אלא בספק חשיבה כדתנן פרק במה מדליקין (שבת דף לד.) ובמסכת דמאי (פ״א משנה ד) נמי תנן כי האי גוונא ומייתינן לה פרק במה מדליקין (שבת דף כג.) דהתמי מפרש אותו ערוב ובין השמשות אבל בשבת לא ה״מ היכא דלא קרא סם מבעוד יום אבל ודאי אפילו קרא לו סם מערב שבת אסור להפרישו בשבת

מסורת הש״ס

א) שקלים פ״ו ה״ה, ב) ניטין מח., ג) [עיין תוספות סוטה מח. ד״ה חזר וכו׳ ותוס׳ תמורה ב. ד״ה ותיקון], ד) [כ״ב מ:], ה) ניטין כה. מח. ב״ק סט.: [דמאי פ״ו מ״ד] סוטה כג.: עירובין לו.: מעילה כב. תולין יד. תוספ׳ דמאי [פ״מ ה״ה].
ו) כס״מ: קרבו.

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה אלא בחטאת וכו׳ וי״ל בין דשמא בת לא חיישינן. עיין קדושין דף מה ע״ב תוס׳ ד״ה כפירוש אמר:

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה תקלין כו׳ ובפרים הנו ומי שלא שקל אשתקד ישקול לשנה הבאה כנ״ל והד״ח:

מוסף רש״י

מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים. ולא חיישינן שמא מתו בעליה ולמיתה אחלא (גיטין כח.). הלוקח יין מבין הכותים. פירש שמא בין הסמטות כדאמרינן בתוספתא (דמאי פ״ז) וקדם עליו היום ואין לו מה לשתות ומין ואין לו פנאי לבשלם (ב״ק סט.): לו אין עתו כלים עהיריים להפרש לתוכן תרומה ומעשר (סוכה כט.) וכותים נרי אחת תחיב לכו ואין ל״ו נפקנא מקדושתם שבל ידיהם הם חסדים על המעשרות ועל התרומה, ולא כעמי הארץ שרוכן מעשרין וטלן מפרישין תרומה, אבל כותים חשודים על הכל ולכולה מהם צריך לפשר ידאי (גיטין כה.) ולשמעון הכא לכותים כדאמרי׳ תחרומה כדקתני שני לוגין שאני עתיד להפרש כו׳ (חולין יד.): שני לוגין שאני עתיד להפרש. מן המלה (ערוכין ל.) הרי הן. כתוכו (שם) תרומה. גדולה, ולחתר כך עושה ממה שנשתיר מלה מדות, מפרש עשרה למעשר ראשון ונשתיירו תשעים מדות ומפרש מהן תשעה למעשר שני (מעילה כב.).

תוס׳ ישנים (המשך)

זו כיון שנתערבו הדמים וחולי יקנה מליו משל זאת וחליו משל זאת אף לך ר״ל דאוס מלי למימר ולשעמיך ומפרש רבי אחס בשאמנו כלומר שהיו לסם דמי קיינהן הקדש בשותפות ובשאת לקיחתן כתנו ובכרי זה הקן יכל קני לנאה מחלקה שנמעות אוב יכל קני לרחל מחלקה ופרכינן הסם מאי למימרא ומשני מהי דתיתא נגוב דזמנין דלא הנתו פירוש שיעשו לבנות הקדשן בתעוכות בשעת לקיחת הקינן כמו שהיה עד עכשיו בסמות קמ״ל וכרב אסנה נמי קמ״ל שהכהן יש ביתי לפרש אחסו תעות ואחיסו עולה ורב אסנה יכול להסמיעונו בשאה אחת ולא נקט שתי נשים אלא לאשמעינן דלא גרינן משום דזמנין דלא הנתו ונרם וכדרב אסנה כו׳ דבהדי דאתרת לאשמעינן [דלא] גזרינן אטו לא הנתו אשמעינן נמי דרב אסנה דאל״כ למה הזכיר ה) ביחד חטאת ועולה ות״ת ומה

ת״ל דהכי אלא בחטאת ובו׳ ר״ל בין דשמא בת לא חיישינן. עיין קדושין דף מה ע״ב תוס׳ ד״ה כפירוש אמר: